

KREDITO ĮSTAIGŲ VEIKLOS LIETUVOJE 2006 METAIS AUDITUOTI REZULTATAI

BANKŲ VEIKLA

Veikiančių šalies komercinių bankų bei užsienio bankų skyrių turtas (aktyvai), bankų pateiktų 2007 metų sausio 1 d. audituotų finansinių ataskaitų duomenimis, sudarė 58,9 mlrd. Lt ir per metus išaugo 14,1 mlrd. Lt, arba 31,4 proc. Klientams suteiktos paskolos sudarė 38,6 mlrd. Lt ir, palyginti su praėjusių metų sausio 1 d., išaugo 12,7 mlrd. Lt, arba 48,9 proc. Šalies bankuose laikomų indėlių suma 2007 metų sausio 1 d. sudarė 30,3 mlrd. Lt ir per metus padidėjo 5,2 mlrd. Lt, arba 20,5 proc., iš jų gyventojų indėliai sudarė 17,9 mlrd. Lt ir per metus išaugo 4,1 mlrd. Lt, arba 30 proc. (2005 metais augo 40,2 proc.).

Bankų sistemos kai kurių turto ir įsipareigojimų straipsnių dinamika

Eil. Nr.	Balansinės ataskaitos straipsnio pavadinimas	Suma, mln. Lt 2006 01 01	Suma, mln. Lt 2007 01 01	Pasikeitimas per 2006 metus, proc.
1	Turtas (aktyvai)	44 848,7	58 913,6	31,4
2	Vyriausybės vertybiniai popieriai	3 549,3	4966	39,9
3	Kiti skolos vertybiniai popieriai	1 540,7	1 773,5	15,1
4	Paskolos finansų institucijoms	4 226,9	3 120,7	-26,2
5	Klientams suteiktos paskolos	25 957,2	38 641,1	48,9
5.1	Iš jų - paskolos privačioms įmonėms	15 621,4	2 2307	42,8
5.2	Iš jų - paskolos fiziniams asmenims	8 539,2	14 712,9	72,3
5.2.1	Iš jų - būsto paskolos	6 413,5	10 317,9	60,9
6	Paskolų vertės sumažėjimas	269,8	374,3	38,7
6.1	Paskolų vertės sumažėjimas / suteiktos paskolos, proc.	1,04	0,97	-
7	Indėliai ir akredityvai	25 133,4	30 297,9	20,5
7.1	Iš jų - privačių įmonių	9 610,9	10 509,3	9,3
7.2	Iš jų - fizinių asmenų	13 757,5	17 879,1	30
8	Akcininkų nuosavybė	3 206,2	4 141,6	29,2
9	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	354	667	-

2006 metais, iki tol kelis metus iš eilės mažėjusi, bankų valdomo turto ir paskolų rinkos koncentracija vėl padidėjo. Per metus trijų didžiausių bankų (AB SEB Vilniaus banko, AB banko „Hansabankas“, AB DnB NORD banko) valdoma turto rinkos dalis padidėjo nuo 67,1 proc. iki 69 proc. Per metus daugiausiai sumažėjo AB banko „Hansabankas“ (2,1 procentinio punkto) bei abiejų užsienio bankų skyrių užimama turto rinkos dalis. Tarp rinkos dalį padidinusiu bankų išsiskyrė AB SEB Vilniaus bankas (rinkos dalis padidėjo 2,7 proc.) ir AB DnB NORD bankas (1,3 proc. punkto).

Bankai prioritetus ir toliau teikia lėšų investavimui vietinėje rinkoje: bankų turtas Lietuvoje per metus padidėjo 11,6 mlrd. Lt, o turtas užsienyje – 2,5 mlrd. Lt. Bankų turto, tenkančio nerezidentams, dalis per metus išliko panaši ir sudarė 16,5 proc.

O nerezidentų dalis bankų įsipareigojimuose per metus padidėjo nuo 36,6 proc. iki 40,2 proc. Per metus įsiskolinimas nerezidentams bankams ir kitoms kredito bei finansų institucijoms išaugo 5,4 mlrd. Lt (iš jų įsiskolinimas ES šalyse registruotiems patronuojantiems bankams 2,2 mlrd. Lt) ir sudarė didžiąją dalį (94,3 proc.) įsiskolinimo bankams ir finansinėms institucijoms. Nefinansinių įstaigų indėlių struktūroje nerezidentų dalis yra daug mažesnė. 2006 metais nerezidentų indėlių (nefinansinių įstaigų) augimo tempai buvo netgi mažesni už rezidentų indėlių augimo tempus. Per metus nerezidentų (daugiausia privačių įmonių) indėliai padidėjo 15 proc. iki 2,6 mlrd. Lt, tačiau jų dalis indėliuose nežymiai sumažėjo (nuo 8,9 proc. iki 8,4 proc.).

Bankų paskolų portfelis

2006 metais dėl bazės efekto paskolų portfelio augimo tempai ir verslui ir namų ūkiams, palyginti su ankstesniais metais, kiek sulėtėjo, tačiau absoliučios kreditavimo apimtys šiek tiek augo. Kaip jau buvo minėta, 2006 metais bankų klientams suteiktų paskolų portfelis išaugo 12,7 mlrd. Lt, arba 48,9 proc., o 2005 metais metinis paskolų augimo tempas siekė 53,6 proc. Be to, per 2006 metus 1,1 mlrd. Lt, arba 26,2 proc., sumažėjo bankų paskolos finansų institucijoms, tarp kurių vyrauja dukterinės lizingo bendrovės.

2007 metų sausio 1 d. duomenimis, Lietuvos bankų paskolų portfelis (įskaitant paskolas finansų institucijoms) sudarė 50,9 procento 2006 metų šalies BVP. Tiek pagal paskolų ir BVP santykio augimo tempus, tiek pagal kitus santykinius paskolų portfelio rodiklius Lietuva atsilieka nuo kaimyninių šalių.

2006 metais paskolų portfelio augimas buvo pakankamai subalansuotas: naujai teikiamos paskolos gana panašiomis apimtimis pasiskirstė tarp verslo (per metus išaugo 6,7 mlrd. Lt, arba 42,8 proc.) ir namų ūkių (6,2 mlrd. Lt, arba 72,3 proc.). Paskolos gyventojams ir praėjusiais metais išliko vienu iš dinamiškiausiai augusių bankų turto straipsnių, todėl didėjo jų dalis paskolų portfelyje, o privačių įmonių dalis mažėjo. 2007 metų sausio 1 d. duomenimis, paskolos privačioms įmonėms sudarė 57,6 proc. bankų klientams suteiktų paskolų portfelio, o paskolos fiziniams asmenims – 38,1 proc.

2006 metais gyventojams teikiamose paskolose ir toliau dominavo būsto paskolos, tačiau jų lyginamasis svoris paskolose namų ūkiams ir metiniai augimo tempai mažėjo. Kitos paskirties paskolos gyventojams (daugiausiai vartotojiškos paskolos) ir 2006 metais išlaikė spartų augimo tempą, o jų svoris tampa vis reikšmingesnis. Per metus būsto paskolų portfelis išaugo 60,9 proc., kitos paskirties paskolos gyventojams augo 2,3 mlrd. Lt, arba 2,1 karto. 2007 metų sausio 1 d. Lietuvoje būsto paskolos sudarė 12,6 proc. 2006 metų BVP.

Bankų paskolų nuvertėjimo (specialiųjų atidėjinių) apimtis per 2006 metus padidėjo 104,4 mln. Lt, arba 38,7 proc., o specialieji atidėjiniai nebalansiniams straipsniams per metus padidėjo 5,5 mln. Lt, arba 88,3 proc. Nepaisant bankų patirto nemažo paskolų nuvertėjimo, bankų paskolų portfelio kokybės rodikliai išliko pakankamai geri, nes paskolų portfelis augo dar didesniu tempu. Paskolų kokybę charakterizuojantis rodiklis – paskolų vertės sumažėjimo (specialiųjų atidėjinių) ir paskolų portfelio santykis per metus sumažėjo nuo 1,04 proc. iki 0,97 proc.

O paskolų, kurių periodiniai mokėjimai pradelsti 60 ir daugiau dienų, santykis su paskolų portfeliu per metus padidėjo nuo 0,61 proc. iki 0,97 proc. Santykinai didžiausia dalis pradelstų paskolų yra bankų vartojamųjų paskolų portfelyje (1,9 proc.), o būsto paskolų portfelyje pradelstų paskolų dalis išliko santykinai mažiausia – atitinkamai 0,54 proc.

Veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymas

2006 metais bankų sistemos likvidumo rodikliai svyravo gana nedaug, o normatyvinis likvidumo rodiklis nebuvo nusileidęs žemiau 40 proc. ir vykdytas su didele atsarga. 2007 metų sausio 1 d. duomenimis, normatyvinis bankų sistemos likvidumo rodiklis sudarė 41,88 proc. – tai beveik 12 procentinių punktų viršijo Lietuvos banko nustatytą minimumą. Likvidus bankų turtas sudarė 24,1 proc. viso turto.

Bankų sistemos kapitalo pakankamumo rodiklis per metus išaugo 0,45 proc. punkto ir 2007 metų sausio 1 d. sudarė 10,75 proc. Bankų sistemos kapitalo bazė sudarė 4,3 mlrd. Lt, iš kurios didžiausia dalis (3,1 mlrd. Lt) teko I lygio kapitalui. Bankinės knygos rizikai amortizuoti priskirtas kapitalas siekė 3,2 mlrd. Lt, o prekybos knygos rizikai amortizuoti priskirtas kapitalas sudarė tik 102,4 mln. Lt.

2007 metų sausio 1 d. šalies bankai, nepažeisdami kapitalo pakankamumo normatyvo vykdymo, galėjo prisiimti beveik 12,6 mlrd. Lt papildomos aktyvų rizikos (4,6 mlrd. Lt daugiau nei prieš metus), arba papildomai sumažinti paskolų vertę 1,1 mlrd. Lt, t.y. 3,3 karto padidinti dabartinę paskolų vertės sumažėjimą.

Visi bankai vykdė Lietuvos banko nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus.

Akcininkų nuosavybė

Bankų akcininkų nuosavybė per 2006 metus išaugo 29,4 proc. ir 2007 metų sausio 1 d. siekė 4,1 mlrd. Lt. Įregistruotas bankų įstatinis (akcinis) kapitalas per metus padidėjo net 71,7 proc. iki 2,7 mlrd. Lt.

2006 metais septyni šalies bankai padidino įstatinį kapitalą. Labiausiai įstatinį kapitalą padidino AB SEB Vilniaus bankas – 880,2 mln. Lt – panaudojęs sukauptą emisinį skirtumą bei dalį atsargos kapitalo. Įstatinį kapitalą taip pat didino AB *DnB NORD* bankas (77,6 mln. Lt), AB Sampo bankas (50 mln. Lt), AB Ūkio bankas (50 mln. Lt), AB Šiaulių bankas (34,3 mln. Lt), AB PAREX BANKAS (31 mln. Lt) bei AB bankas „Snoras“ (20 mln. Lt).

Be įstatinio kapitalo bankų kapitalo bazę stiprino ir gautos subordinuotos paskolos. 2006 metais Lietuvos banko valdyba septyniems bankams leido įskaityti subordinuotas paskolas į antrojo lygio kapitalą: AB SEB Vilniaus bankui (438,5 mln. Lt), AB bankui „Hansabankas“ (241,7 mln. Lt), AB *DnB NORD* bankui (98 mln. Lt), AB Sampo bankui (55,2 mln. Lt), AB bankui „Snoras“ (69 mln. Lt), UAB Medicinos bankui (34,5 mln. Lt) bei AB PAREX BANKAS (8,2 mln. Lt).

Užsienio investuotojų valdoma Lietuvos bankų įstatinio kapitalo dalis per 2006 metus padidėjo 4,2 proc. punktu iki 90 proc., o Lietuvos bankų sistemoje, kaip ir anksčiau, dominavo skandinaviskas kapitalas.

Keletas bankų 2006 metais padidino kapitalo bazę, gavę Lietuvos banko valdybos leidimus tam tikrą einamųjų metų pelno dalį įtraukti į kapitalo bazę. Leidimai buvo suteikti 5 bankams, kurie, 2007 metų sausio 1 d. ataskaitų duomenimis, į kapitalo bazę įtraukė tam tikrą einamųjų metų pelno dalį (iš viso 111,6 mln. Lt).

Pelningumas ir veiklos efektyvumas

Bankų pateiktų 2007 metų sausio 1 d. audituotų finansinių ataskaitų duomenimis, 2006 metais visi šalies bankai dirbo pelningai, išskyrus vieną užsienio banko skyrių.

Bendras šalies bankų 2006 metų audituotas pelnas buvo 667 mln. Lt, o tai yra 88,4 proc. daugiau nei 2005 metais, kuomet Lietuvos bankų sistema gavo 354 mln. Lt pelno. Lietuvos bankų sistemos pelnas nuosekliai augo jau penktus metus iš eilės.

Veikiančių bankų pelningumas

Eil. Nr.	Bankas	Einamųjų metų pelnas (mln. Lt)	
		2006 01 01	2007 01 01
1.	AB DnB NORD bankas	43	56,2
2.	AB Ūkio bankas	19,7	47,4
3.	AB SEB Vilniaus bankas	106,8	285,5
4.	AB Šiaulių bankas	8,1	13,7
5.	AB bankas „Snoras“	40,7	51,9
6.	UAB Medicinos bankas	2,1	3,5
7.	AB PAREX BANKAS	7,2	4,9
8.	AB bankas „Hansabankas“	107,9	179,5
9.	AB SEB VB būsto bankas	4,8	
10.	AB Sampo bankas	8,2	23,3
	IŠ VISO bankai:	348,5	665,9
11.	Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG Vilniaus skyrius	1,7	1,5
12.	NordeaBank Finland Plc Lietuvos skyrius	3,9	-0,3
	IŠ VISO užsienio bankų skyriai	5,5	1,2
	IŠ VISO:	354	667

2006 metų bankų pelno išaugimui lemiamos įtakos turėjo išaugusios bankų veiklos apimtys ir atitinkamai padidėjusi pajamų bazė bei gerėjęs veiklos efektyvumas:

- kaip ir ankstesniais metais, augusiam bankų pelningumui didžiausios įtakos turėjo didėjančios paskolų portfelio duodamos pajamos, kurios lėmė 382,3 mln. Lt, arba 48,6 proc., didesnes nei 2005 metais grynąsias palūkanų pajamas;
- palyginti su 2005 metais, bankai gavo 100,3 mln. Lt, arba 25 proc., daugiau grynųjų paslaugų ir komisinių pajamų;
- praėjusiais metais bankai gavo 70,9 mln. Lt didesnes pajamas už nuosavybės vertybinius popierius (didžiausios įtakos turėjo bankų gauti dividendai iš dukterinių įmonių bei pelnas pardavus ar likvidavus kai kurias dukterines įmones);
- teigiamos įtakos bankų veiklos rezultatams taip pat turėjo 55,9 mln. Lt, arba 48,1 proc., didesnės pajamos iš operacijų užsienio valiuta ir išvestinėmis finansinėmis priemonėmis.

Taip pat galima išskirti ir keletą veiksmų, kurie turėjo neigiamos įtakos bankų veiklos rezultatams:

- 157,1 mln. Lt, arba 25 proc., per metus padidėjo bankų operacinės išlaidos (labiausiai padidėjo su darbo užmokesčiu susiję išlaidos – 107,9 mln. Lt, arba 29,6 proc.);
- augusios bankuose laikomų indėlių apimtys 27,3 mln. Lt padidino indėlių draudimo įmokų išlaidas, o bankų mokamų pelno ir kitų mokesčių suma padidėjo 99,8 mln. Lt ir sudarė 163,2 mln. Lt;
- palūkanų normoms įgavus augimo tendenciją, bankai antrus metus iš eilės patyrė nuostolių iš operacijų skolos vertybiniais popieriais (2005 metais nuostolis siekė 8 mln. Lt, o 2006 metais – 14,4 mln. Lt).

Nors operacinės išlaidos ir išaugo, tačiau jų augimo tempai buvo mažesni už bankų valdomo turto bei pajamų augimo tempus, o tai leido pagerinti bankų veiklos efektyvumą. Bankų sistemos efektyvumą parodantis fiksuotų

išlaidų santykis su pagrindinės veiklos pelnu per metus sumažėjo (pagerėjo) 9 proc. punktais ir 2007 metų sausio 1 d. sudarė 44,9 proc., t.y. tokia dalis bankų iš pagrindinės veiklos uždirbto pelno (grynųjų pajamų) buvo sunaudota bankų operacinėms ir amortizacijos išlaidoms.

2006 metais uždirbtas didelis pelnas gerokai pagerino ir bankų sistemos turto gražos (nuo 1,04 proc. iki 1,32 proc.) bei nuosavybės gražos (nuo 13,6 iki 20,3 proc.) rodiklius.

Bankų sistemos realioji palūkanų marža 2007 metų sausio 1 d. sudarė 2,66 proc.

Bankų metinių finansinių ataskaitų auditas

Visuose šalies komerciniuose bankuose¹ 2006 metų metinių finansinių ataskaitų auditą atliko tarptautinės audito firmos. Dėl visų bankų metinių finansinių ataskaitų buvo pareikštos nuomonės be išlygų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 61 straipsnio 4 dalimi, bankai turi pateikti visuomenei metinę finansinę atskaitomybę ir auditoriaus išvadą per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos.

LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS VEIKLA

Lietuvos centrinės kredito unijos turtas per 2006 metus padidėjęs 39,6 proc., 2007 metų sausio 1 d. pasiekė didžiausią apimtį nuo Lietuvos centrinės kredito unijos veiklos pradžios – 109,8 mln. Lt. Turto augimą nulėmė pagrindinio Lietuvos centrinės kredito unijos finansavimo šaltinio – kredito unijų narių indėlių išaugimas.

Lietuvos centrinės kredito unijos suteiktų paskolų portfelio apimtys per metus išaugo 23,9 proc. iki 31 mln. Lt, o jo kokybė išliko gera. 2007 metų sausio 1 d. duomenimis, Lietuvos centrinės kredito unijos turto vertė nebuvo sumažėjusi (nebuvo suformuota specialiųjų atidėjinių). 2006 metais Lietuvos centrinės kredito unija padėjo spręsti 4 kredito unijų trumpalaikes likvidumo problemas, teikdama paskolas iš Likvidumo palaikymo rezervo.

2006 metais į Lietuvos centrinės kredito uniją įstojo 3 kredito unijos, o jos narių skaičius pasiekė 59. Kredito unijoms narėms išpirkus papildomų pajų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės dalis Lietuvos centrinės kredito unijos pajiniame kapitale 2006 metais sumažėjo iki 1,4 mln. Lt (2006 metų sausio 1 d. buvo 2,4 mln. Lt), o kredito unijoms priklausė 3,9 mln. Lt Lietuvos centrinės kredito unijos pajinio kapitalo. Augant Lietuvos centrinės kredito unijos narių skaičiui ir kredito unijų veiklos apimtims, toliau didėjo Likvidumo palaikymo rezervas ir Stabilizacijos fondai, kurie 2007 metų sausio 1 d. atitinkamai sudarė 3,5 mln. Lt ir 1,6 mln. Lt.

Audituotų finansinių ataskaitų duomenimis, 2006 metais Lietuvos centrinės kredito unija uždirbo 393 tūkst. Lt, t. y. beveik tiek pat kiek ir ankstesniais metais.

2006 metais Lietuvos centrinės kredito unija vykdė visus Lietuvos banko nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus.

KREDITO UNIJŲ VEIKLA

2007 metų sausio 1 d. Lietuvoje veikė 66 kredito unijos, vienijusios 69 630 narių. 2006 metais buvo įsteigta tik viena kredito unija.

Kredito unijų pagrindinių suvestinės balansinės ataskaitos straipsnių dinamika

Eil. Nr.	Balansinės ataskaitos straipsnio pavadinimas	Suma (tūkst. Lt)		Pasikeitimas per metus (proc.)
		2006 01 01	2007 01 01	
1.	Turtas (aktyvai)	300 618,5	461 842,2	53,6
2.	VVP	2 877,1	11 228,5	2,9 k.
3.	Suteiktos paskolos	202 709,5	305 111,8	50,5
4.	Specialieji atidėjimai (atidėjimai) paskoloms	731,2	984,5	34,6
5.	Indėliai	235 550,9	370 853,1	57,4
	Iš jų - kredito unijų narių ir asocijuotų narių	232 547,3	367 408,5	58,0
6.	Pajinis kapitalas	31 297,8	46 589,4	48,9
7.	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	1 692,3	2 272,7	-

¹ Veikiančių šalies komercinių bankų ir bankų sistemos sąvoka apima visus nagrinėjamu periodu veikusius komercinius bankus bei užsienio bankų skyrius.

Praėjusiais metais kredito unijų veikla toliau plėtėsi. Per 2006 metus:

- turtas išaugo 53,6 proc. ir 2007 metų sausio 1 d. sudarė 0,78 proc. veikiančių bankų sistemos turto. Didžiausios Panevėžio kredito unijos turtas sudarė daugiau nei 51,5 mln. Lt, arba 11,2 proc. visų kredito unijų turto;
- suteiktos paskolos padidėjo 50,5 proc. ir sudarė beveik 66 proc. viso turto. 2007 metų sausio 1 d. specialiuosius atidėjimus paskoloms (984,5 tūkst. Lt) buvo sudariusios 46 kredito unijos;
- investicijos į Vyriausybės vertybinius popierius išaugo 2,9 karto;
- priimti indėliai išaugo 57,4 proc., didžiausią jų dalį (99 proc.) sudarė narių indėliai;
- kredito unijų pajinis kapitalas padidėjo 1,5 karto.

2006 metais 58 kredito unijos dirbo pelningai, 8 patyrė nuostolį.

Kredito unijų revizorių (nepriklausomų auditorių) patikrintų ir visuotinių narių susirinkimų patvirtintų ataskaitų duomenimis, 2006 metais kredito unijos uždirbo 2 272,7 tūkst. Lt pelno, arba 34,3 proc. daugiau nei 2005 metais.

Kaip ir ankstesniais metais, pagrindinis kredito unijų pajamų šaltinis buvo palūkanų pajamos, sudariusios 89,7 proc. visų pajamų. Didžiausią išlaidų dalį sudarė palūkanų ir operacinės išlaidos, siekusios atitinkamai 44,7 proc. ir 44,1 proc. visų išlaidų.